

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมิน “โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์” เป็นการประเมินทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ การประเมินใช้กรอบแนวคิดแบบ CIPP Model โดยประเมินทั้งบริบท ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์
2. เพื่อประเมินปัจจัยของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์
3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมิน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมิน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ คณะกรรมการบริหารโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง 2) ผู้ดำเนินโครงการ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินโครงการ และครู และ 3) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 2,053 คน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโครงการ จำนวน 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำนวน 13 คน (ไม่นับรวมตัวแทนครูและผู้บริหารสถานศึกษา) ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียน จำนวน 305 คน คณะกรรมการดำเนินโครงการ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน จำนวน 137 คน และครูโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำนวน 124 คน

รวมทั้งสิ้นจำนวน 137 คน และนักเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 305 คน ซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสังเกต และแบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามด้านบริบทของโครงการ เพื่อประเมินความสอดคล้องของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์กับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 และของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินการโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำแนกตามคุณธรรมทั้ง 8 ด้าน ดังนี้ 1) คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ 2) คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ 3) คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ 4) คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ 5) คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ 6) คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ 7) คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ 8) คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

สรุปผลการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ พบว่า เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดการศึกษาเฉพาะนักเรียนสตรี สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒารามฯ มีลักษณะเป็นแหล่งธุรกิจและศูนย์การค้า ถือเป็นย่านอุตสาหกรรมนานาชาติ ค้าขาย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพหลัก คือ รับจ้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีบางส่วนนับถือศาสนาคริสต์และอิสลาม ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

เป็นวัฒนธรรมแบบผสมผสาน ทั้งวัฒนธรรมแบบไทย ไทยอีสาน จีน และอิสลาม การดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียนที่จะพัฒนานักเรียนทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรมและสติปัญญา นับว่าสอดคล้องกับหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อีกทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของนักเรียน ครู และชุมชนด้วย ผลการประเมินในด้านบริบท พบว่าในภาพรวม มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.77 ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ถ้าพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ โครงการมีความเหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.85 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบาย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.65

2. ผลการประเมินปัจจัยของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ มีความพร้อมในการดำเนินโครงการ ทั้งด้านบุคลากร อันได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความพร้อม และความสามารถของครู และการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงงบประมาณ ที่ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยดี ผลการประเมินในด้านปัจจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.59 ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ถ้าพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารและครู ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพร้อมและความสามารถในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.68 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเพียงพอของบุคลากรภายนอกที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้แก่บุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.55

3. ผลการประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ การดำเนินโครงการ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม คือ ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาโครงการ มีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง ที่สำคัญคือ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม ในกระบวนการดำเนินงาน ได้ใช้วงจรเดมมิ่ง PDCA คือ ขั้นวางแผน (P) คือ มีการประชุมปรึกษาหารือ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน สรรวจความพร้อมด้านทรัพยากรที่ต้องการ ทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ ขั้นตอนการ (D) ซึ่งแบ่งการดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การดำเนินการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ มีความรู้ ความเข้าใจถึงการดำเนินงานที่สอดคล้องและตรงกัน ระยะที่ 2 ดำเนินการตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และระยะที่ 3 ดำเนิน

การบูรณาการคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมระดับ ค่ายมินิธุดงค์ หลังจากทีนักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 8 ประการแล้ว ขั้นตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน (C) มีการประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนดำเนินการ ในระหว่าง ดำเนินการตามกิจกรรมแต่ละกิจกรรม และประเมินหลังจากดำเนินการแล้วเสร็จทุกกิจกรรม และขั้น ปรับปรุงและสานต่อ (A) โดยประชุมร่วมกันพิจารณาผลการดำเนินการ หาข้อสรุปของการดำเนินการ เผยแพร่ผลการดำเนินการ

กระบวนการที่สำคัญคือ การดำเนินโครงการเป็นการบูรณาการ กับกิจกรรมหน้าเสาธงและ วิธีประจำวัน จากนั้นมีการบูรณาการไปสู่กระบวนการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ งานแนะแนว งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านกระบวนการดำเนินการตามโครงการ

ผลการประเมินในด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.64 ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ถ้าพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด คือ การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.72 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการนิเทศ ติดตาม กำกับ การดำเนินงานตามโครงการตามขั้นตอนที่ กำหนดทุกระยะ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54

4. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรี วัฒมหาพัฒนาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 2,053 คน จาก ทุกระดับชั้นของโรงเรียน ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.74 ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ ถ้าพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คุณธรรมด้านความขยัน หมั่นเพียร คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ คุณธรรม ด้านความสุภาพอ่อนน้อม คุณธรรมด้านความสามัคคี อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.79 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คุณธรรมด้านความประหยัด และอดออม และคุณธรรมด้านการมีวินัย คุณธรรมด้านความสะอาด คุณธรรมด้านการมีน้ำใจ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.68

ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีต่อการดำเนินการ โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัฒมหาพัฒนาราม ในพระบรม ราชูปถัมภ์ ตามความคิดเห็นของครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง นักเรียน พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.73 ผ่านเกณฑ์ การประเมิน กลุ่มที่มีความพึงพอใจเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ครู อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 กลุ่มที่มีความพึงพอใจเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.59

ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัฒมหาพัฒนาราม ในพระ บรมราชูปถัมภ์ ระหว่างก่อนและหลังการดำเนินโครงการ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรม

จริยธรรมทั้งภาพรวมและรายด้านทั้ง 8 ด้าน หลังดำเนินการโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินการโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

อภิปรายผล

จากการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ในการประเมินพบประเด็นสำคัญควรแก่การอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ด้านบริบท ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารโครงการพบว่าภาพรวมมีความสอดคล้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินการตามโครงการผู้ประเมินได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และของโรงเรียน แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี (2536: 45) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผน และการบริหารโครงการใดก็ตาม เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นต้อง มีการกำหนดจุดหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อช่วยในการกำหนดคุณลักษณะของผลปลายทางและระหว่างทางที่พึงประสงค์ หลังจากได้ดำเนินงานไปแล้ว จุดหมายจะช่วยกำหนดทิศทางของการดำเนินงาน ช่วยกำหนดวิธีการที่จะทำให้อาจได้รับผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนการติดตามและประเมินผลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยตัดสินคุณค่าของกระบวนการหรือวิธีดำเนินงาน และการประสพผลสำเร็จของการดำเนินงาน การประเมินจะช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินคุณค่าของโครงการว่าจะขยายผลการดำเนินการต่อไปหรือยกเลิกโครงการ รวมทั้งมีประโยชน์ต่อการวางแผนในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะการประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น และมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนิศากร ยมหา (2559: บทคัดย่อ) ทำการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทของโครงการมีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ด้านปัจจัย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการ ภาพรวมมีความเหมาะสมและความเพียงพอของปัจจัย อยู่ในระดับมากที่สุดผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรม

ราชินูปถัมภ์ ซึ่งในการดำเนินงานครั้งนี้ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยเป็นอย่างดี ทั้งด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทำให้ระดับการประเมินด้านปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับบุญมี พันธุ์ไทย (2547: 18-20) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรเป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ทั้งในด้านกำลังคน วัสดุ งบประมาณ ตลอดจนระบบการบริหาร ระบบการจัดการ เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีอยู่ และจะเป็นทางเลือกที่มีโอกาสทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด เพื่อเป็นการวางแผนโครงการ และสอดคล้องกับ วิยะดา ศิริเชตรกรณ์ (2553: บทคัดย่อ) ทำการประเมินโครงการงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติเยาวชนไทยทำดีถวายในหลวงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมในด้านบุคลากร

3. ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการ ภาพรวมความเหมาะสมของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าจากการดำเนินงานตามโครงการ เกิดจากการยอมรับของบุคลากรในการต้องการที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จึงทำให้เกิดสภาพการดำเนินงานที่มีความร่วมแรงร่วมใจกันอย่างเต็มที่จากทุกฝ่าย และฝ่ายบริหารยังได้มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างขวัญและกำลังใจการดำเนินงานเป็นอย่างดี มีความสามัคคี และสัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับประยุทธ มะลิงาม (2552: 132-133) ได้ศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า กระบวนการ (Process) ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน นักเรียนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ครูมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับขนานันท์ อุ้นเป็ง (2555: บทคัดย่อ) ทำการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำโรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมระดับมาก

4. ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ด้านผลผลิตผล พบว่า ผลผลิตของการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ก่อนการดำเนินโครงการ ตามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครองนักเรียน และ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินโครงการ ตามความคิดเห็นของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานตามโครงการมีกิจกรรมที่หลากหลาย มีโครงการโครงงาน รวมทั้งกิจกรรมของทั้ง 6 ระดับชั้น ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มารองรับ อีกทั้งยังได้มุ่งเน้นการปฏิบัติเป็นวิถีแห่งการใช้ชีวิตในโรงเรียน เป็นการเรียนรู้อย่างมีสติเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีความสุขในการร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก 6 ขั้นตอน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ตามหลักการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นไปตามลำดับขั้น กล่าวว่า บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ โดยเฉพาะการสอนให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรมมากยิ่งขึ้น ครูสามารถบูรณาการเข้าทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ ดาวเรือง (2552: 80-81) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษาโรงเรียนสงขลาเทคโนโลยี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา โรงเรียนสงขลาเทคโนโลยี ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบบูรณาการและเพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักศึกษาโรงเรียนสงขลาเทคโนโลยี ก่อนและหลัง การเรียนรู้แบบบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมจริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาโรงเรียนสงขลาเทคโนโลยี ก่อนเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน มีระดับคะแนนสูงสุด แต่หลังการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน มีระดับคะแนนสูงสุดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ก่อนเรียนและหลังเรียนแบบบูรณาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสอดคล้องกับบรรยวีสถ์ ศิริอริยะชัย (2559: บทคัดย่อ) ทำการประเมินผลโครงการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีผลการประเมิน ด้านผลผลิตของโครงการ เกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมและความสำเร็จของโครงการ ส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ หลังการดำเนินโครงการตามความคิดเห็นของครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูและ

นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ครูยังได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ฝ่ายบริหารก็ได้พัฒนารูปแบบการบริหารที่เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีความร่วมมือเกิดความสามัคคีขึ้นในหน่วยงาน และผู้ปกครองก็มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาของโรงเรียน พอใจที่บุตรหลานมีการพัฒนามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชะลอ สมุทรลอยวน (2552: 89-91) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองแพวงพวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2552 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการประเมินพบว่า โดยภาพรวมการดำเนินงานของโครงการทุกด้านบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองแพวงพวย ทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองแพวงพวย พบว่าอยู่ในระดับมาก และผู้ปกครองพึงพอใจในการปฏิบัติตนมีความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนและเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนตลอดโครงการ ผลการประเมินการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองแพวงพวย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ รักเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครองและครู และใช้เงินอย่างคุ้มค่าและรู้คุณค่าของการออมทรัพย์ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า นักเรียนเป็นเยาวชนที่ดีของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ปฏิบัติตนตามระเบียบการสอบและทำการบ้าน ด้วยตนเอง ปฏิบัติตนสุภาพและมีสัมมาคารวะในการพูดคุยหรือเดินผ่านครูและผู้ใหญ่มากที่สุด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวีระ ใจแสน (2552: 117-119) ได้ประเมินผลโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนวัดบางขุนไทร (ผดุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2552 พบว่า ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้งภาพรวมและรายด้านทั้ง 8 ด้าน หลังดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผ่านเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนาวรรณวรรณโรจน์ (2541: บทคัดย่อ) การประเมินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ เก่ง ดี มีความสุข โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการ CIPP Model ผลการประเมินผลผลิต พบว่าผลรวมการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนหลังดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพล สมชัย (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการการพัฒนา

คุณธรรมจริยธรรมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการ CIPP Model ผลการประเมินผลผลิตพบว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ หลังดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนดำเนินโครงการในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิมารัตน์ ปุญญปัญญา (2557: บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา” ผลการประเมินผลผลิตพบว่า ด้านพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะ “ยอดนารีสตรีวิทยา” อยู่ในระดับมากที่สุด โดยหลังดำเนิน โครงการมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นกว่าก่อนดำเนินโครงการทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

โดยสรุปแล้ว การดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สามารถดำเนินการได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ นักเรียนได้พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมได้ดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น โครงการมีกระบวนการการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถระดมการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย คณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน รวมทั้งผู้ปกครอง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ นอกจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้ว ยังเป็นเพราะมีกระบวนการวางแผน การเตรียมความพร้อม การตรวจสอบระหว่างดำเนินงาน และความรู้ความสามารถของครูและภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

จากผลการประเมินบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการโดยภาพรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทั้งที่ดำเนินการโครงการเดียวกัน จากปัญหาและอุปสรรคและการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการทุกระดับควรนำข้อมูลจากการประเมินโครงการครั้งนี้ไปแนะแนวทางให้โครงการประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1.1 โครงการนี้เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นโครงการที่สามารถส่งเสริมงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดโอกาสให้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินงานของโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืนต่อไป

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรประสานงานและร่วมกับคณะกรรมการของโรงเรียน และองค์กรภาคีภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อจัดหาและสนับสนุนงบประมาณ ให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ

1.4 จัดทำนโยบายและแผนกลยุทธ์เป็นนโยบายระดับชาติ โดยใช้กลยุทธ์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแผนทั้งในระยะสั้น และระยะยาวให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.5 นำนโยบายมากำหนดกรอบในการปฏิบัติงานในระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคต่าง ๆ โดยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ร่วมกันสร้างความเข้าใจ กำหนดนโยบาย ให้สอดคล้องกับบริบทของกรุงเทพมหานคร จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จ และเกิดผลในระยะยาว ผู้รับผิดชอบทุกระดับสามารถนำปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากการวิจัย เพื่อปรับแผนงานหรือกลยุทธ์สู่ความสำเร็จในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินโครงการครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการต่อไป

2.3 ควรมีการประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยเน้นด้านผลลัพธ์ (Product) และผลกระทบ (Impact) ของการดำเนินโครงการ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป